

Érkeztesse: kiadóhivatal és nyomda: Bul. Reg. Ferdinand (József tőrcsög-ut) 4. Telefon: 151. Sürgőnycim: Közlöny, Arad. :: Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona. Megjelenik naponta reggel. Kiadása és rotációs nyomása

ARADI KÖZLÖNY

Felfizetési árak: évente 1080, félre 540, negyedévre 270, havonta 90 Lej. Külföldre havonta 50 Lej. több. :: Egyszeri szám 5 Lej. Vasárnap 6 Lej. :: (Bucurestiben 50 bani felár) Hirdetések tarifa szerint ::

XLV. évfolyam, 71. szám. * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Péntek, 1930. március hó 28

Lemondott a német kormány.

A „beteg” Arad.

„Teljesen ki van zárva, hogy Arad valaha is direktorátusi székhely lehessen.” Bocu Sever bánati kormányzó mondta ezeket a szavakat egy újságíróknak és azt is kifejtette, hogy Arad fejlődésében annyira elmaradt, hogy rajta még a kormányzás sem segíthetne. Szomorú tény, de meg kell állapítanunk, hogy a kormányzónak igaza van. Az Aradi Közlöny évtizedek óta hangoztatta és még a magyar uralom alatt is rámutatott arra, hogy Arad a kormányoknak mindig mostoha gyermeke volt. A néphumorból fakadt kijelentés szállóige lett és keserű szájjal mondogattuk mi aradiak, hogy „Arad — marad.” Minden idők kormányai, lett legyen az román, vagy magyar, elhanyagolták ezt a várost, minden közintézményt Temesvár vagy Nagyvárad kapott, Aradnak csodálatosképpen nem juttattak soha semmit. Nagyvárad és Temesvár a miniszterek jóindulatából egyre fejlődött a mi terhünkre és ez a mellőzés folytatódik most is. Mi aradiak jól tudjuk mind ezeket és tisztában vagyunk szomorú helyzetünkkel, de mégis rosszul esik épen a kormányzónk szájából hallani azt, hogy Aradon már nem lehet segíteni. Sokkal jobban szeretjük volna, ha részletesen kifejti a kormányzó ur, hogy miért látja kilátástalanak Arad helyzetét? Bocu Sever bánati kormányzó le-sújtó diagnózist állapított meg anélkül, hogy a betegséget részleteiben s annak orvosságait ismertette volna. Vagy talán annyira gyógyíthatatlan beteg a városunk, hogy számára már orvosság sincsen?

Ha fennáll az a szomorú tény, hogy rajtunk már az aradi direktorátus sem tudna segíteni, akkor különösképpen elvárnánk a bánati kormányzótól, hogy legalább megkísérelje azt, hogy helyzetünkön némileg javítson. Különösen akkor kívánhatjuk ezt, amikor Bocu Sever maga is elismeri, hogy Temesvár az más, Temesvár most is fejlődik és virul. Temesvárnak a fejlődéshez megvannak a természetes tényezői és itt a direktorátus legfeljebb csak „élenkíti az élet ritmusát.” Ilyen körülmények között és megállapítások után helyes volna Temesvárt egy időre magára hagyni a fejlődés útján és az lenne kívánatos, ha a kormányzó Aradra tenné rá segítő kezét. Szép és hálás program lenne ezzel megvalósítható. Valóban olyan dekadenciába esett volna Arad, hogy fejlődése érdekében hiába való lenne bármit is tenni? Nem a lokálpatriotizmusunk válaszol erre határozott nem-mel, hanem az a tárgyilagos judiciumunk, amellyel felkérjük a kormányzót, hogy vegye revízió alá a ró-lunk a-kotott véleményét.

Arad annál inkább is megérdemelné a bánati kormányzás jóakarátát, mert Bocu Sever kormányzó urat mi ugyszólván aradink tekintjük, aki ennél indult el magasra ivelő pályáján, itt kötött ismeretséget a közügyekkel, véleménye azokról itt öltött először nyomtatott betűben testet. Az ambiciózus orvos szebb és jobb munkát végezhet azok között, akiknél beteges, kóros állapotot konstatál, mint az egészségesek között, akiknek az ő medicinajára nincs is szükségük.

Ha Arad valóban olyan beteg, aminőnek azt a kormányzó diagnosza feltünteti, akkor ezidőszertig alig fejthet ki nemesebb munkát Bocu Sever, minthogy tudásával, ötleteivel, összeköttetésével és duzzadó munkaerejével elpraállítsa ezt a gondjára bízott beteget.

Maniu ma válaszolt Averescunak és Bratianunak.

„Nem akarjuk a cenzurát és az ostromállapotot bevezetni”. — „Averescu megsértette a régenstanácsot”. — Győzött-e a liberális párt?

„Felszólítom a liberális pártot, bizonyítsa be vádjait!”

Bucurestiből jelentik: A kamara mai ülésének érdekes eseménye volt Maniu miniszterelnök felszólalása, aki az utóbbi napok izgalmas eseményeivel kapcsolatban kifejtette a kormány álláspontját.

A nagyszentmiklósi incidens.

Napirend előtt Leon (lupista) beszélt, a ki kérdést intézett a földművelésügyi miniszterhez, van-e tudomása arról, hogy

Nagyszentmiklóson incidensek vannak a parasztok körül, mert elégedetlenek a földkisajátítással: a kormány ugyanis visszavette a parasztoktól a már egyszer kisajátított földeket.

Petarca földművelésügyi alminiszter válaszol az interpellálóknak. Kijelenti, hogy ez nem történt meg, a parasztok egész egyszerűen eladták földjeiket, de ha valami szabálytalanság történt, a kormány megteszi a szükséges intézkedéseket.

Pamfil Seicaru elmondja, hogy a tartományokban még mindig folynak a lapelkobzások. Válaszra kéri Maniut, hogy milyen magatartást kíván tanúsítani a kormány a lapelkobzások és általában a további sajtószabadság dolgában.

„Ilyet még Averescu sem mondhat”.

Maniu nyomban válaszol Pamfil Seicarunak. Leszögezi, hogy úgy ő, mint a kormánya a sajtószabadság barátja s nem akarja azt sem megszüntetni, sem pediglen korlátok közé szorítani.

Nem kívánja a cenzurát bevezetni, sem az ostromállapotot elrendelni, azonban az államhittel elleni machinációkat és a régenstanács sértegetését meg kell szüntetni s ennek egyik eszköze a lapelkobzás.

Majd az ellenzéki pártok akcióiról beszél. Megemlíti az averescanusok kongresszusát.

Maga Averescu azt állította — mondotta, — hogy a régenstanács komédiát látszott a nemzeti kormány eszméjével 1928. őszén. Ilyen kifejezést még olyan pártvezérnek sem lehet használni, mint Averescu, aki közönséges valótlanúságot állított.

1928. őszén csakugyan szó volt a koncentrációs kabinet megalakulásáról. Én kijelentettem, folytatta — hogy szívesen leszek ennek a kormánynak is a tagja, de ennek a kabinetnek a szabad választást lehet csak levezetnie. Nem rajtam múlt, hogy a koalíció nem jött létre.

Bizonyítson a liberális párt.

Utána a liberálisok értekezletén elhangzott kijelentésekre tér át. Elmondja, hogy Bratianu

szertint a liberálisok győzelmet arattak a községi választásokon, holott a városi tanácsokban 2200 kormánypárti tanácsos ül, ami 62 százalékának felel meg, míg a liberálisok csak 23 százalékos eredményt értek el. Súlyos tehát a liberálisok veresége és nem szabad elfelejteni, hogy most tiszta választások voltak.

Nem tartóztatták le az ellenzék vezetőit, mint annak idején Mihalichet, Vaidit és Luput és nem bántalmazták senkit, mint annak idején Pan Halipát.

Ezután áttér a liberálisok által sokat hangoztatott besszarabiai bolsevista veszedelemre. Elmondja, hogy csunya vádak sorakoztatnak fel a kormány ellen ennek kapcsán. Így azt, hogy a kormány nemcsak tűri, de támogatja is a besszarabiai bolsevizmust.

— Abszurdum, hogy egy politikai párt ilyen vádakkal illesse a felelős kormányt. Felszólítom a liberálisokat, hogy bizonyítsák be vádjukat.

Mindez azonban nem fogja eltéríteni a kormányt programja beváltásától — beszél tovább a miniszterelnök — és bízik a nép ragaszkodásában, meg a közvéleményben, amely megérti, hogy miért kellett megtörténnie a lapelkobzásoknak.

Hatalmas taps közepette fejezte be a miniszterelnök beszédjét.

A szenátus ülése.

A szenátusban Pasca szenátor a kultuszminiszterhez intéz kérdést, hogy van-e tudomása Lani Eugen holini püspök ügyéről, aki meg nem engedett módon viselkedik a közönséggel és alantaisaival szemben. Ezután a szenátus megszavazza a pénzhamisítók üldözéséről szóló nemzetközi konvenciót. Majd Cihosky betérjeszti a kamara által megszavazott katonai törvényjavaslatot, amelynek vitája nyomban meg is kezdődött.

A kormány Tiberiu Vornic kiutasítását követeli Spanyolországból.

A spanyol hatóságok közölték, hogy a madridi román sajtóattasé eltűnt Spanyolországból.

Bucurestiből jelentik: Isméretes, hogy a csiki erdőpanama ügyében megindult vizsgálatba Tiberiu Vornic madridi sajtóattasé neve is belekeveredett s őt gyanúsítják egyes hamisítások elkövetésével. A bucaresti-i lapok — mint annak idején megírtuk — beszámoltak arról, hogy a panamával kapcsolatosan Tiberiu Vornicot hazahívták Madridból.

Ma — bucaresti-i tudósítónk jelentése szerint — a román kormány megette az intézkedéseket arra, hogy

a sajtóattasét, ki a visszahívó parancsnak nem tett eleget, kiutasítsák Spanyolország területéről.

A spanyol hatóságok válaszképpen közölték, hogy nem áll módjukban eleget tenni a román kormány kérésének, mert

Tiberiu Vornic nyomtalanul eltűnt. A madridi követségen nagy felháborodás uralkodik emiatt.

Magasrangú szigurancatisztviselők informálták Bratianut a Tibacu-ügyről.

A titkos aktákat ismésolták Bratianu lakásán. — A liberális párt kiábrándult vezéréből Duca lesz a pártelnök.

Bucurestiből jelentik: A Facla mai számában cikket ír Bratianu Vintilának a liberális párt végrehajtó bizottsága írásban mondott beszédéről. A liberális pártvezér — mint ismeretes — kijelentette, hogy az új közigazgatási törvény csődöt mondott, hogy

Maniu Gyula áll a kommunista mozgalom élén, hogy a kommunista ügynökök támogatására találtak a besszarábiai nemzeti-parasztpárti szervezeteknél és végül, hogy Bucurestiben fontos kommunista kémszervezet létesült.

Eme kijelentései — írja a lap — nagy mértékben ártottak az országnak a külföldön és komolytalanná tették a liberális párt akcióját.

A Facla kormányköréből az az információt kapja, hogy a pártelnöknek ez a beszéde kiábrándította Bratianu legfanatikusabb híveit és most már tény, hogy Bratianu nem maradhat tovább a párt élén.

Parancsoló szükségessége merült fel annak, hogy a liberális párt más elnököt válasszon és itt Duca nevet emlegetik legjobban. A kormányhoz közelálló körök energikusan cáfolják Bratianu vádjait és kijelentik, hogy ez a beszéd bizonyítja, be a legjobban, mennyire szükség van egy rendkívüli törvényre a rend és nyugalom megvédésére.

Bratianu beszédének még egy érdekes passzusa van, amely gondolkodóba ejtette a kormányköröket. Ebben a liberális pártelnök ezt mondta:

— Ha majd ismerni fogják a Tibacu-féle kémkedési ügy összes részleteit, akkor tudni fogják, hogy a kormány pártolja a kommunizmust.

— Miután az ügybe tényleg belekeverték két besszarábiai prefektust, — írja a Facla — sőt az egyiket le is tartóztatták, a kormány arra a meggyőződésre jutott, hogy

magasrangú szigurancatisztviselők ismertették a titkos aktákat Bratianu Vintilával.

Hivatalos körök szerint a nyomozás első napjaiban történt, hogy

a szigurancatisztviselők a titkos aktákkal elment Bratianu la-

kására, ahol másolatokat készítettek az aktákról.

A kormány még van győződve arról, hogy a szigurancatisztviselők között sokan még ma is a liberális párt rendelkezésére állanak.

A Lupta szerint a kormány egyik tagja nyilatkozott a lapok elkobzásának ügyéről és kijelentette, hogy sajnálja, miszerint így kell eljárni a lapok ellen.

De meg kell akadályozni a rémhírek terjesztését, mert máskülönben uralomra kerül a liberális párt, életbelép az ostromállapot és a cenzura.

— Bár ki jön utánunk, — mondotta a miniszter — ostromállapottal és cenzurával fog kormányozni

Meg kell akadályozni azt, hogy az uralmat a diktatura vegye át.

A bucuresti-i lapok szerint a rémhírtérjesztés elleni törvényben, — mint megírtuk — a szenátus módosításokat fog alkalmazni és ez alkalommal tisztázni fogják a kérdést, mit ért a törvény „államtitkok” nyilvánosságra hozá-

„Aradon még a kormányzósági székhely sem segíthet.”

Bocu Sever kormányzó érdekes nyilatkozata. — Arad és Nagyvárad a kormányzó szerint hanyatlóban van.

(Arad, március 27.) Nagyvárad társadalmi akciót indított annak érdekében, hogy Nagyváradot deklarálják kormányzósági székhellyé. Amikor a nagyváradai akciót Bocu Sever tudomására hozták, a kormányzó érdekes és Aradot is erősen érintő nyilatkozatot tett: A kormányzó kijelentette, hogy neimcsak Nagyvárad, hanem számos más város, így Arad is kormányzósági székhely akart lenni. Azonban teljesen ki van zárva, hogy akár Arad, akár Nagyvárad elérhesse célját, mert ha létre is jön egy nyolcadik kormányzóság, annak székhelye csak Galat lehet.

— Temesvár is majdnem elesett attól, hogy székhely lehessen, — mondotta Bocu Se-

tala alatt. A kormány elhatározta, — írja a Facla — hogy újból a kamara elé viszi a megváltozott javaslatot, letárgyalás végett. Erre az elhatározásra főként a többségi képviselők felháborodása készítette.

— azonban sikerült ebben a kérdésben meggyőzni a kormányt, hogy óriási különbség van Temesvár, Nagyvárad és Arad határszéllé mivolta között.

Végül a következő kijelentést tette a kormányzó:

— Vannak még más okok is, amelyek Arad és Nagyvárad ellen szólnak. Tény az, hogy mindkét város hanyatlóban van, olyannyira, hogy még egy direktorátus sem tudná őket feléleszteni, míg Temesvár most is fejlődik és a direktorátus csak élénkíti a ritmussát. Aradon és Nagyváradon azonban a kormányzósági székhely odahelyezése sem tudna segíteni.

Néhány tanács az autóvezetőknek.

A tavasz közeledtével az autószezon is kezdetét veszi. Időszerűnek tartjuk tehát, hogy az alábbiakban néhány tanáccsal szolgáljunk olvasóinknak, kocsijuk helyes kezelését a karbantartását illetőleg.

Két biztos mód van egy motor tönkretételére; az egyik az, ha a kocsi áll és a motort feleslegesen nagy fordulatszámmal működtetjük; a másik, ha nagy sebességgel hajtjuk, mielőtt a motor kellőleg felmelegedett volna.

Ha a motor nem akar begyulni, az leggyakrabban az alábbi két ok egyikére vezethető vissza. Vagy nincs benzín a porlasztóban, vagy a gyújtás nem működik. Az előbbi esetben legelső teendő megnézni, hogy van-e benzín a tartályban, ha van, úgy a hibaforrás az eldugult benzínvezeték, vagy szűrőszita. A második esetben először is arról kell meggyőződni, hogy a gyújtás kapcsolva van-e, ha igen, úgy mielőtt más okra gondolnánk, a kábeleket és a gyertyákat kell megvizsgálni. A gyertyák tisztítását legjobb egy benzinbe mártott használt fogkefével végezni. A szikracucsokra tapadt kormot zsebkéssel kell levakarni, vigyázva, hogy véletlenül a porcelánizigetelést meg ne sértsük. A szikracucsok egymástól távolsága, mely gyártmányonként különbözik. (rendesen 0,56—0,63 mm.) tisztítás után pontosan lemérendő.

Az akkumulátor nyáron minden héten, télen minden második héten megvizsgálandó. A folyadék magassága 10 mm. kell hogy legyen a lemezek felett; ha nem érné el a magasságot, destillált vízzel feltöltendő.

Ha a lámpák nem égnek, először a biztosítékot kell megnézni, ha azt rendben találjuk, úgy az akkumulátort, majd a kábeleket és kapcsolót kell megvizsgálni. Ha a lámpák égnek, de fényük gyenge, úgy az akkumulátor elégtelen töltése a hiba oka. Ha a lámpák fénye vibrál, úgy vagy a kábelben van valahol szakadás, vagy a kábel rögzítőcsavarja csavarodott ki. Világítási zavarok gyakori oka még rövidzárlat is lehet.

A hűtőből évente kétszer ki kell engedni a vizet és alaposan ki kell tisztítani azt. Legjobb e műveletet tavasz és őszi kezdetén végezni.

Ha a hűtőfal festése valahol lekopna, úgy az haladéktalanul utána festendő. Sohasem használjunk más festékindatást e célra, mint terpentinjben oldott kormot (1 liter terpentinre 115 gramm „lampenschwarz”-ot véve), mivel más oldatok alkalmazása csökkentheti a radiátor hűtőképességét.

Ha a sárhányon karcolást veszünk észre, haladéktalanul fessük azt át. Ellenkező esetben a megkarcolt, festékréteg által már nem védett rész megrozsdásodik és körülötte nagy területen a festék lepattogzik. Ha a kocsiszekrényen vagy sárhányon lévő karcolást át akarjuk festeni, előzőleg gondosan távolítsuk el a rajta lévő rozsdát, mert a rozsdára kent festék rövid idő múlva megrepedezik és lehullanik.

Ha a kocsi több napig használaton kívül áll, utána a legnagyobb elővigyázattal kell a motort megindítani, mivel ilyenkor a hengeralak csaknem teljesen olajozatlanok.

Mielőtt a garázst elhagynánk, győződjünk meg előbb, hogy az olajozás jól működik-e és van-e elegendő olaj a tartályban, illetve a mo-

torteknőben.

A futókerékek golyócsapágyainak kenése időnként ellenőrizendő. Sohasem szabad tuisok kenőzsírt alkalmazni, mivel az bejuthat a fékekhez és csökkenti azok hatásosságát.

Ha kerékeserét hajtunk végre, vagy egyéb okokból lecsavarjuk a kerékgáysapkát, ajánlatos egy vékony vászondarabot helyezni a kulcs és a kerékgáysapka közé, miáltal elkerülhetjük annak a kulcs által való megsértését.

Fontos nagyon, hogy a pneumatikok mindig kellőképpen fellegyenek fújva, mivel az elégtelenül felfújt pneumatik a kerékabronosra nyomódik és idővel elkopik. Ha az első kerékek gummiyai különböző keménységre vannak fújva, úgy az „shimmy”-t, keréktáncot okoz.

A kocsi teljesítményét nagyban fokozza az időnként kitisztított karburátor.

A túlságosan nagy benzinfogyasztás előidézői: a rosszul záró szelepek, a hiányos olajozás, szoruló csapágyak, vagy fékek, vagy a karburátor túlnagy fuvókája. Ezekon kívül a hibás vezetés és elégtelen gondozás is okozhat túlnagy fogyasztást. Például a motor magas fordulatszámmal való működtetése olyankor, amikor a kocsi igen kis sebességgel halad. Vagy a gázpedál rendszertelen használata, azaz ha valaki ahelyett, hogy egyenletes, fokozatosan erősödő nyomással kezelné a gázpedált, időnként bele-beletapos. Azt sem szabad elfelejteni, hogy a benzinfogyasztás korai mos gyertyánként 20—25 százalékkal növekszik. Az ugynevezett bravuros megállások, azon kívül, hogy balesetet okozhatnak, rongálják a kocsi szerkezetét és a pneumatikokat és fölöslegesen növelik a benzinfogyasztást.

Aspirin egyedülálló a világon!

Az Interparlamentáris Unió vezértitkára Lange Keresztély dr. a város vendége volt. egy órát töltött Aradon.

Pop C. István vezetésével a román delegáció Londonba utazik az Unió ülésére. A vezértitkár szerint leghelyesebb, ha minden ország törvényhozási uton rendezzi a kisebbségi kérdést.

(Arad, március 27.) Előkelő vendége volt ma Aradnak. Mint az Aradi Közlöny egyedül megírta, mára avizálta megérkezését Lange Keresztély dr., az Interparlamentáris Unió vezértitkára, aki egyike a legbefolyásosabb európai politikusoknak. Már délután négy órakor benépesedett az aradi városháza polgármesteri hivatala. Itt gyűltek össze az aradi hatóságok, hogy az autón érkező főtítkárt fogadják. Valamivel négy óra után azonban megérkezett az értesítés Nagyváradról, hogy a főtítkár hat óra tájban érkezik meg. Moga Romul dr. rendőrprefektus ekkor telefonon intézkedett, hogy Kisjenőről telefon útján közölik, amikor keresztül utazik a Temesvár 1-es jelzésű autó, amelyen Lange Keresztély dr. utazik.

Fogadtatás a városháza előtt.

Este háromnegyed hat órakor érkezett meg Kisjenőről az értesítés, hogy a várt autó keresztülrobogott a községen, nemsokára pedig az aradi városháztól érkezett értesítés, amely szerint a Temesvár 1. számú kocsija, amely Bocu Sever kormányzó Lincoln-autója, beérkezett Arad területére. A várakozó hatóságok ekkor Lutai Cornel dr. interimár bizottsági elnök vezetésével, a városháza elé vonultak, ahova pár perc múlva beérkezett az autó. Elsőnek dr. Lange Keresztély főtítkár szállt le. Az érdekes arcú, hóhéhr hajú, magas termetű férfi egyszerű, szürke utazóruhába érkezett meg. Utána dr. Popoviciu Péter nagyváradi megyei prefektus és Imbuza J., Bocu Sever kormányzó titkára szállottak le az autóról.

A várakozók élére dr. Lutai Cornel állott, aki közvetlen szavakkal üdvözölte román nyelven a főtítkárt és örömet fejezte ki afelett, hogy körutjában Aradot is meglátogatta. Azon reményét fejezte ki az elnök, hogy egy órást itt tartózkodása alkalmával kellemesen fogja magát érezni. Lange dr. megköszönte a szép fogadtatást, majd a kölcsönös bemutatkozások után, a vendéget a kivilágított Kulturpalotába vitték. Először a nagytérmet tekintette meg, majd megkérdezte németül Nichi Lázár dr. kulturpalotai igazgatót, szoktak-e itt külföldi művészek is szereplni.

— Azelőtt sürűbben, — válaszolta Nichi dr. — most azonban itt is pénziári uralkodik és emiatt Arad nem tudja megfelelően kielégíteni a külföldi művészek igényeit.

A Munkácsy-képek előtt.

Ezután a képtárat látogatták meg. Itt a pompás festmények között felhívták Lange Keresztély dr. figyelmét a Munkácsy-képekre, mire a vezértitkár kijelentette, hogy jól ismeri a világhírű magyar művész nevét s munkáit. A Kulturpalota megtekintése után a vezértitkár a hatóságok képviselőinek társaságában a Központi-szálloda éttermébe hajtatott, ahol Arad város pompás uzsonnával vendégelte meg vendégét. Az uzsonna alatt Lange Keresztély dr. vezértitkár állott fel szólásra. Kijelentette, hogy köszönettel veszi azt a szép fogadtatást, amelyben itt részesítették és örömmel tekintette meg Aradot, ahol ezideig még nem járt. Poharát Aradváros és Aradmegye felvirágzására emelte. A német nyelvű beszédet általános „Hoch!” kiáltással fogadták az uzsonna résztvevői, majd Vlad Sándor képviselő üdvözölte a város és megye közönségének nevében a vezértitkárt és beszédében kifejtette, hogy reméli, miszerint azzal az impresszióval távozik az országból, hogy itt távol egy kis nemzet él, amely a fejlődés, a béke és az előrehaladás elvéért harcol. Nagy taps fogadta a képviselő szavait.

Az ünnepi uzsonnán az aradi hatóságok

részéről a következők jelentek meg: Lutai Cornel dr. interimár-bizottsági elnök, Lázár Agoston dr. alispán, Vlad Sándor képviselő,

Lange Keresztély dr. nyilatkozik az Aradi Közlönynek.

Az uzsonna végeztével közvetlen elutazása előtt a sajtó képviselőinek sikerült a vezértitkárral rövid beszélgetést folytatniok. Az első kérdés természetesen romániai utjának célját firtatta.

— Bucurestiben német nyelvű előadást tartottam az interparlamentáris unió működéséről. Bucurestiből Kolozsvárra, majd Nagyváradra és onnan Aradra jöttem. Most Temesvárra megyek, hogy meglátogassam Bocu Sever kormányzót, akivel hosszabb ideje, hogy ismerjük egymást és jó viszonyban vagyunk. Romániai utamat felhasználom arra is, hogy meghívjam a román delegátusokat az Uniónak július hónapban Londonban tartandó konferenciájára.

— Kik a romániai delegációk vezetői? — hangzott a következő kérdés.

— Eddig Bocu Sever volt, most azonban, hogy kormányzóvá nevezték ki, lemondott eme tisztségéről és helyette Pop C. István kamarai elnök, a romániai csoport alelnöke vezeti a jövőben az itteni delegációt. Pop C. István! is régebben ismerem és nagyrabecsülöm.

— Az Interparlamentáris Unió tagjai mely államokból rekrutálódnak?

— Mindazon országok tagjai az Uniónak, amelyek parlamenttel rendelkeznek. Sajnos, még mindig több ország van Európában, melynek nincs parlamenti képvisellete, így Spanyolország és Portugália.

— És Olaszország? — veti közbe az egyik jelenlevő.

— Olaszországnak jogilag és formailag van parlamentje — válaszolta a főtítkár.

— Mi a júliusi londoni konferencia tárgyszorozata?

— Négy pontból áll — válaszolt készségesen az ősz politikus — az első a parlamentarizmus csődjének kérdést. Itt állást foglalunk ama hit ellen, hogy a parlamentarizmus rendszere csődbe jutott. Ez csak látszólagosan van így, lényegében azonban igenis szükség van a parlamentarizmusra. Ilyen irányban foglalunk állást a londoni konferencián. A második ügy a kisebbségi kérdés.

A francia kamara újból bizalmat szavazott Tardieunek.

Nagy szótöbbséggel elvetették a Young-terv ellen elhangzott indítványt. Tardieu felveti a bizalmi kérdést.

Párisból jelentik: A kamara ma kezdte a Young-tervezet vitáját. Az érdemi tárgyalás előtt Merin képviselő indítványozta, hogy vegyék le a napirendről a törvénytervezetet, mert a Young-tervezet törvénybe iktatása a Raina-vidék kiürítését fogja eredményezni, ami veszélyezteti Franciaország biztonságát. Ha ezt a területet kiürítik,

akkor nem lesz semmi garanciája Franciaországnak arra, hogy Németország betartja kötelezettségeit.

Tardieu kérte Merint, hogy vonja vissza indítványát és amikor ezt nem tette meg, felvetette a bizalmi kérdést. A kamara 319:262 szavazatarányban bizalmat szavazott a kormánynak.

Watzdorff Konrad báró morfiumot kér a fogházban.

Esterházy Tamás gróf ma kijelentette, lehetséges, hogy a váltón az ő sajátkező aláírása szerepel.

Budapestről jelentik: Az Esterházy Tamás gróf kárára elkövetett váltóhamisítás gyanúja miatt őrizetbe vett Watzdorff Konrad báró fogvatartásáról holnap dönt a vádtanács.

Esterházy Tamás gróf kijelentette, hogy nem tudja föltétlenül biztosan megállapítani és az is lehetséges, hogy a váltón lévő aláírás az ő kezétől származik.

Az a gyanú, hogy a báró egy bianco váltót íratott alá a grófiál és azt később százezer pengőre töltötte ki. A báró a fogházban többször is morfiumot kért és azt hangoztatta, hogy ha nem kap, tönkre megy. Kérését azonban nem teljesítették és egyéb csillapító szereket adtak neki.

VIZUMOT Sándor Ferenc
Arad legrégebb vizum-
irodája a legelő-
nyösebben intéz.

Moga Romul dr. rendőrkezes, Ispravnic György vasutigazgató, Piso János erdészeti vezérfelügyelő, Velcov Géza dr. helyettes interimár-bizottsági elnök, Raicu Aurel dr. bizottsági tag, Veliciu Eml dr. szenátor, Nichi János dr. kulturpalotai igazgató, Popa Constantin kulturtanácsos.

— Erről bővebb részleteket kérnénk — vetettük közbe.

Itthon kell megoldani a kisebbségi kérdést.

— Kérem, a kisebbségi kérdéssel, amelynek komplexuma igen nagy, külön bizottság foglalkozott. Tagjai: egy román delegátus (legutóbb Pelle Constantin), egy csehszlovák, egy esztországi német, egy lengyelországi zsidó delegátus, míg az elnök egy svájci volt. A kiküldött albizottság abban állapodott meg, hogy legjobban minden érdekelt ország törvényhozási uton maga rendezze kisebbségeinek ügyét és jogait. Mert sokkal jobban megértik egymást azok, akik egy földön élnek, mint ahogyan idegen emberek értik meg, mondjuk az itteni kisebbségek sorsát. Sokkal megfelelőbb megoldás tehát, ha internacionális uton való tárgyalás helyett, belföldi rendezést nyer ez a fontos probléma.

— Magyar tagja nem volt a kisebbségi albizottságnak? — kérdezzük.

— Nem, magyar tagja nem volt — válaszolja határozottan a főtítkár, majd folytatja a júliusi konferencia tárgyszorozatának ismeretét. A harmadik pont a biztonság, a negyedik a leszerelés kérdése.

Megkérdezzük még, volt-e már Romániában, mire Lange dr. kijelentette, hogy utódjára kilenc évvel ezelőtt járt itt és megállapítja, miszerint a kilenc év alatt jelentős fejlődés történt. Lange Keresztély dr. kísérei már türelmetlenül nézik órájukat, itt az ideje az indulásnak. Imbuzaianu kormányzó titkár halálán sug valamit a vezértitkárnak, aki nyomban kijelenti:

— Ja, wir gehen schon. (Megyünk már.)

Rövid bucsuzkodás, elhatározzák, hogy Lutai Cornel dr., Vlad Sándor, Veliciu Emil dr. és Raicu Aurel dr. elkísérik a vendéget Temesvárra. Lange Keresztély dr. beszáll a kormányzó autójába, amely nemsokára a temesvári országot felé robog.

Temesváron Bocu Sever kormányzó bakkett adott az Interparlamentáris Unió főtítkáranak tiszteletére. Holnap az előkelő vendég Lippára megy, ahol a kormányzó vendége lesz, onnan pedig Budapestre utazik.

A néppárt diktaturát akar Averescu tábornok vezetésével.

A kormány megfosztja mandátumuktól a liberális képviselőket, ha nem térnek vissza a parlamentbe. — Meisner volt miniszter benyújtotta a régenstanácsnak a néppárt memorandumát.

Bucurestiből jelentik: A Curentul hosszabb cikkben foglalkoznak azzal a kérdéssel, mit akarnak most az egyes pártok. Megállapítja, hogy a liberálispart élöke, Brătianu Vintila expozeja nyíltan kimondja, hogy a liberálisok nyomban át akarják venni a kormányhatalmat. Ezzel szemben — mondja a lap — Averescu tábornok mást akar.

Az Indreptarea, a néppárt hivatalos lapja nyíltan kimondja, hogy a bukovinai szervezet memoranduma, amelyet Averescu tábornokhoz intézett, diktaturát akar a tábornok vezetésével.

A néppárti lap szerint csak ilyen módon lehetne megmenteni az országot. A Curentul végül a kormány helyzetével foglalkozik és megállapítja, hogy a kormánynak az április 6-ára hirdetett néppárt és a május 4-ére összehívott liberális népgyűlésig nem kell tartania az ellenzék támadásaitól.

Maniu Gyula egyetlen feladata tehát — mondja a Curentul — hogy április 30-ig, míg a parlament ülészaka befejeződik, kerüljön

el minden olyan körülményt, amely vitára adhat alkalmat a régenstanács és a kormány között. Ha egyszer bezárul a parlament ülészaka, nyáron már aligha történhetik valami, úgy hogy őszig elhárítódik a krízis. Végül kijelenti a Curentul, hogy a kormánynak őszig be kell váltania a helyzet megjavítását célzó ígéreteit, hogy őszkor sikeresen ellenállhasson az offenzívának.

Bucurestiből jelentik: A Lupta szerint a kormány közelebből fog foglalkozni a liberális képviselők mandátumainak ügyével és

ha nem térnek vissza a parlamentbe, mandátumaikat megüresedettnek nyilvánítják s új választásokat írnak ki.

Bucurestiből jelentik: Meisner volt averescanus munkatárgyi miniszter ma kihallgatáson jelent meg a régenstanácsnál, amelynek előterjesztette a néppárt vasárnapi kongresszusán hozott határozatokat. A másfélórás kihallgatás után Meisner Averescuhoz ment, akivel hosszasan tárgyalt.

Elszállították Moszkvából Kutiepow tábornokot.

Dovgalevszky párisi szovjetkövet érdekes ajánlatot tett a párisi újságíróknak. — A tábornok elrablása idején nem volt szovjethajó Cherbourgban.

Párisból jelentik: A Kutiepow tábornok elrablása ügyében a vizsgálat megállapította, hogy január 21. és 25. között, amikor a tábornokot elrabolták, nem tartózkodott szovjethajó Cherbourgban. Dovgalevszky szovjetkövet kijelentette a sajtó képviselőnek, hogy nem igaz az, hogy Kutiepow a ljubljanskai börtönben van internálva és szívesen megmutatják a börtönt bármelyik lap kiküldött tudósítójának, hogy személyesen is meggyőződhes-

senek arról, miszerint ez az állítás nem felel meg a valóságnak. A sajtó képviselői ezt az ajánlatot nem fogadták el és az egésznek nem tulajdonítanak jelentőséget, sőt nevetségesnek tartják, mert amíg egy újságíró odaér, éppen elég ideje van a szovjetnek más helyre szállítani Kutiepowot. Ez különben — hír szerint — már meg is történt, mert állítólag dél felé szállították az elrabolt tábornokot.

Mi történt a régensherceg birtokán?

A miniszterelnökség sajtóosztálya légbőlkapottnak minősíti az elterjedt híreket. — A csendőrség tartóztatta le a két mérnököt.

Bucurestiből jelentik: Megirtuk, hogy a bucuresti lapok szerint Miklós régensherceg scrovistei birtokán két mérnököt bezártak egy pincébe és ott 24 órán át fogva tartották. Ez ügyben — mint a lapok írták — Maniu Gyula miniszterelnök és Vaida belügyminiszter tartottak helyszíni vizsgálatot. A miniszterelnökség sajtóosztálya ma hivatalos kommunikét ad ki, amelyben megcáfolja a lapok állításait és kijelenti, hogy

Miklós régenshercegnek nincs Scrovisten birtoka, itt tehát nem tarthattak senkit sem fogságban s így az egész hír légből kapott.

Ezzel szemben az Ordinea és az Omul Liber

fenntartják állításukat, azzal a változtatással, hogy az eset a régensherceg zmagowi birtokán történt és hogy Maniu és Vaida kíséretében Popovicu Mihály volt pénzügyminiszter is jelen volt. A Lupta viszont a következőképpen adja elő az ügyet:

A földművelésügyi minisztérium kiküldött egy mérnököt, hogy Scrovistenél megmérje a határt. A mérnök segédje kíséretében ki is szállt. Miklós régensherceg scrovistei birtokán nem tudtak a mérnök megbízatásáról és itt olyan incidens történt, amely miatt a csendőrség letartóztatta a mérnököt és segédjét. A két tisztviselőt két napon és két éjszakan át a csendőrségen tartották fogva. Az ügyben Michalache földművelésügyi miniszter szállt ki.

Kommunista röpiratokat terjesztenek az angol hadseregben.

Interpelláció az angol alsóházban. — A kormány vizsgálatot indít.

Londonból jelentik: Az alsóház mai ülésén több konzervatív képviselő interpellált a hadsereg körében észlelhető kommunista-propaganda ügyében. A képviselők elmondották, hogy titkos ügynökök lázító röpiratokat terjesztenek a hadsereg tiszti körében és engedetlenségre izgatják őket. A belügyminiszter az interpellációkra kijelentette, hogy a hadseregnél történtek a katonai hatóságokra tartoznak. A képviselők azonban nem elégedtek meg a válasszal, mire a belügyminiszter megígérte, hogy fontolóra veszi a röpiratok szerzői, kiadói és nyomtatói ellen megindítandó büntető eljárás kérdését.

Felakasztotta magát

mert hadifogoly fiának nem tudta az utiköltséget megszerezni.

Beregszászról jelentik: Megrendítő tragédia játszódott le Beregszászon. Biró István gazda fia 1916-ban hadifogságba esett és azóta semmi hír nem érkezett róla. A háború után megtörtént a fiatalember holtánnyilvánítása is és a család már belenyugodott abba, hogy a fiuk a szibériai hómezőkön pusztult el.

A napokban levél érkezett a halottnak vélt fiatalembertől, aki apjától 3000 cseh koronát kért, hogy hazajöhessen. A szegény gazda nem tudta felhajtani a kért pénzt és elkeseredésében magát felakasztotta. Mire rátaláltak, halott volt.

Április 1-én

új előfizetést nyitunk

az „Aradi Közlöny“-re

Kérjük azokat az előfizetőket, akiknek előfizetése lejárt, vagy hátralékban vannak, hogy sürgősen ujjtsák meg előfizetésüket, illetve egyenlítsék ki tartozásukat, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

Titokzatos repülőgép az óceán felett.

Egy ismeretlen vállalkozó óceánrepülésre indult. — Franciaországból startolt a repülő.

Párisból jelentik: Az északfrancia tengerparton egy világítótorony őre jelentette, hogy egy ismeretlen repülőgép nekivágott az óceánnak. Később egy angol hajó is látott egy repülőgépet az óceán felett mintegy 350 kilométer távolságra a tengerpartról. Azt hiszik, hogy egy titkos vállalkozóról van szó, aki nekivágott az óceán átrepülésének.

Irodalom és művészet

„Krisztus“ c. bibliai játék az aradi színházban. Április 5-én és 6-án színrekerül az aradi városi színházban a „Krisztus“ című bibliai dráma. Az előadás jegvei április másodikáig a főtérli Hartmann ékszerüzletben jegyezhetők elő, másodikától pedig a színház pénztáránál.

Bányk Vilma hangos filmje nagy sikert aratott. Newyorkból jelentik: Bányk Vilma első hangos filmje, a „Lady the love“ óriási sikert aratott, mire Bányk Vilma elhatározta, hogy nem vonul vissza a filmezéstől, mint tervezte, hanem meghosszabbította szerződését.

Az „Ujság“ erdélyi száma.

Arad is felvonul az erdélyi városok galériájában a budapesti lap hasábjain.

(Arad. márc. 27.) Az „Ujság“, Magyarország egyik legnagyobb és gazdasági relációkban is legjelentősebb napilapja a román—magyar gazdasági közeledés érdekében nagyjelentőségűnek ígérkező külön számot fog kiadni Románia és különösen Erdély gazdasági életéről. Ez a szám minden más külföldi lapvállalatok hasonló akciójától eltérően különösen azért lesz nagyjelentőségű, mert az első sajtómegnyitkozása lesz annak az utóbbi időben egyre erőteljesebben mutakozó áramlatnak, amely a román—magyar gazdasági közeledés jegyében a két ország között kedvező atmoszférát teremt. A román—magyar kereskedelmi tárgyalások különösen aktuálissá tették a két ország gazdasági közeledésének a kérdését és hogy mennyire kívánatos ez a közeledés, igazolja például Gafencu miniszter nyilatkozata, amelyet az „Ujság“ akciójával kapcsolatban a lap munkatársának közlés céljából adott. A nyilatkozatban többek között a következőket mondta Gafencu:

„Szükséges mindinkább és egyre intenzívebben felvennünk a gazdasági kapcsolatokat, és azt az iniciatívát, amely ez irányban az önök lapja részéről történik, örömmel üdvözlöm.

Az „Ujság“ romániai száma természetesen a legjelentősebb részt Erdély gazdasági életének szenteli. Hű képét fogja aghi a tízezer új Erdély gazdasági, ipari és kereskedelmi életének, amely ugyszólván ismeretlen terrénnum a magyarországi közönség előtt. Az erdélyi városok — és így elsősorban Aradváros — az új államban kifejlődött kulturális és gazdasági intézményeik, ipari és kereskedelmi vállalataik ismertetése során fognak felvonulni a tekintélyes budapesti lap hasábjain. Az Ujság romániai különszáma, amely május hónapban fog megjelenni, szenzációs sajtóeseménye lesz az ország gazdasági életének.

Comsa püspök pásztorlevelet adott ki az oroszországi vallásüldözések ellen.

„Imádkoznunk kell, hogy az Isten szüntesse meg a furiák munkáját.”
„Könyörögjünk oroszországi hittestvéreinkért.”

(Arad, március 27.) Comsa Gy. Gergely dr., Arad görög keleti püspöke ma pásztorlevelet adott ki az oroszországi vallásüldözések alkalmából. A pásztorlevél leírja azokat a küzdelmeket, amelyeken a szovjet államban élő keresztény papoknak keresztül kell menniük, majd így folytatja:

— Nincs helyünk arra, hogy lefessük, mi mindent tesznek azokkal, akik velünk egy hitet vallanak, de sokkal nagyobb kötelességünk van: *imádkoznunk kell az Istenhez, hogy szüntesse meg a furiák munkáját, akik a templom ellen harcolnak.*

A pásztorlevél ezután kitér arra, hogy az istentelenek elválasztják a gyermeket szüleitől,

hogy ezek ne nevelhessék fel Istenfélelemben és ne énekelhesse a gyermek: Krisztus feltámadott! A templomokat mulatóhelyekké alakítják át és ezért az Istenhez kell fordulni és imádkozni oroszországi testvéreinkért. S az ottani keresztények is imádkozzanak Szent Péterhez. Ezért minden hívőnek el kell imádkoznia a Virágvasárnap liturgiát és ennek végétével a népnek, a pappal egyetemben külön erre az alkalomra irt imát kell imádkozniuk az oroszországi hittestvéreinkért. A pásztorlevél végül közli az imát, amelyben könyörögnek az Istenhez, szüntesse meg a templom elleni támadásokat.

Szendrey nem kapta meg a szegedi színházat.

Kürthy György, a Nemzeti Színház művésze lett a szegedi színház igazgatója. Néhány erdélyi lap támadása gáncsolta el Szendrey Mihály megválasztását. — Az aradi direktor egyetlen szavazatot sem kapott.

(Arad, március 27.) A szegedi színház igazgatói állásért folytatott versenyfutás a mai napon befejeződött.

Ma délután Szeged város törvényhatósági kis tanácsa döntött az igazgató személye felett és a választott Kürthy György színész, a pesti Nemzeti Színház tagja, volt pécsi igazgató lett,

akik igen nagy többséggel jelölték ki a szegedi színház élére.

A magyar vidék legelső színháza igazgatói állásának elnyeréséért régóta nem tapasztalt érdeklődés nyilvánult meg. Huszonhat színház igazgató állt be a pályázók sorába, közöttük többen ismert direktorok, azután írók, színházi kritikusok és színészek. A pályázók között szerepelt, mint ismeretes, Szendrey Mihály arad-temesvári színház igazgatója is, aki egyik favoritja volt a pályázóknak, mert ugyszólván szegedi hivatalos körök felkérésére adta be ajánlatát és ezenkívül is erős támogatást kapott. Valószínűnek is látszott, hogy a szegedi színház az ő irányítása alá kerül, amidőn néhány erdélyi lap valóságos kampányt indított ellene, és az arad-temesvári színház válságát az ő hibáinak vélt adminisztrációjával hozták összefüggésbe. A szegedi színház igazgatói bizottság szombati ülésén még így is szimpátia nyilvánult meg iránta és Fodor Oszkár pécsi színház igazgatója után a második helyen ajánlotta a törvényhatósági kis tanácsnak, amely ma délután 4 órakor ült össze döntésre.

A kis tanács egyáltalában nem vette tudomásul a színház igazgatói bizottság döntését és újra sorra vette az összes pályázókat, akik közül időközben visszalépett dr. Bárdos Artur író, a pesti Belvárosi Színház volt igazgatója. A Szendrey ellenes lapkampánynak már fokozottabb visszhangja támadt a kis tanácsban, mint ahogy azzal a színház igazgatói bizottság törődött és már az előjelekből ítélve is biztosra lehetett venni Szendrey vereségét.

A döntés azonban így is meglepő és szerencsés, amennyiben olyan direktort bizott meg a tanács a színház igazgatásával, akinek neve a komolyabb kombináció során nem is szerepelt.

Kürthy Györgyre nem sokan gondoltak, mert a Nemzeti Színház kitűnő művészeinek Asszonyi Lászlóval volt pécsi direktorságához nem fűződik kellemes emlék. És most Kürthy most azt hangoztatta, hogy a pécsi direktorságból békésen, sőt 30.000 pengő ellenében vált ki, a valóság mégis csak az, hogy

Kürthy Pécsen megbukott, mint színház igazgató.

Szeged pedig rutinos és sikeres múltú igazgatót kívánt kitüntetni bizalmával s ekkor Kürthy előtt több, más igazgató jutott előtérbe.

A tanács nagyrésze azonban egységesen támogatta Kürthy György mögé, aki igen sok kitűnő ajánlólevéllel jelent meg a pályázók között, úgy, hogy a

leadott 26 szavazatból 16 esett rá.

6 szavazatot kapott Tarnay Ernő volti direktor, a színház igazgatói bizottság harmadik jelöltje és 2 szavazatot Fodor Oszkár a színház igazgatói bizottság jelölésének első helyezettje. Szendrey Mihály színház igazgató tehát egyetlen egy szavazatot sem nyert el és valószínűleg a jövő esztendőben is részt vesz az aradi színház megpályázói között.

Mária Terézia szentté akarja avatni IV. Károlyt.

Néhai Károly király nagyanyjának nyakéke már utban van Amerikából Bécsbe. — A filmhordozó főhercegek. — Wölfling Lipót, a fiatal Lipót főherceg kalandos pályafutása.

(Bécs, március 27.) Mária Terézia főhercegnő nagyértékű Napoleon-nyakéke, amelynek amerikai eladásáról és annak rejtélyes körülményeiről az Aradi Közlöny már ismételtelen beszámolt, immár előkerült és utban van Amerikából Bécs felé.

Mária Terézia főhercegnő, az amerikai botrány ártatlan, passzív főszereplője I. Ferenc József sógornője és a bécsi udvar egyik legelső tényezője volt. Néhai Miguel portugál király leánya és Ferenc József fivérének, Károly Lajos főhercegnek második felesége volt. Mint ilyen, mostohaanyja néhai Ferenc Ferdinánd trónörökösnek és Ottó főhercegnek.

IV. Károly Ottó főherceg fia volt, a jelenleg 74 éves Mária Terézia főhercegnő tehát az utolsó Habsburg-uralkodó nagyanyja volt. A főhercegnő az összeomlás után is Bécsben maradt és Favoritenstrassei palotájában él. Nagyműveltségű és rendkívüli intelligenciájú asszony. A Habsburgok őt tekintik a család fejének. Élénk összeköttetést tart fenn Zita exkirálynővel is. Már Ferenc József idején is nagy befolyással rendelkezett, Ferenc Ferdinánd pedig állítólag semmit sem cselekedett mostohaanyja nélkül. Hötzendorfi Konrád vezérkari főnöksége is Mária Terézia főhercegnő műve volt. IV. Károly trónralépése után Mária Terézia főhercegnő befolyása még nagyobb lett.

Az utolsó években a még agilis matróna életének utolsó céljaként azon dolgozik, hogy a pápa IV. Károlyt, „Madeira mártírját” szentté, vagy legalább is boldoggá avassa. Mária Terézia főhercegnő szerint az utolsó Habsburg-uralkodó életével és halálával rászolgált a szentté avatásra.

A nagy port felvert nyakék másik hőse, Lipót főherceg jelenleg 33 éves, de már viharos üzleti maltra tekinthet vissza. A botrány kipattanásakor egyes lapok azt írták, hogy a nyakék amerikai eladását Wölfling Lipót köz-

A volt aradi Erzsébet-mozgó birsága a temesvári tábla előtt.

A pénzügyigazgatóság másfél millió birságát az aradi törvényszék megsemmisítette. — A tábla elhalasztotta az ítélet kihirdetését.

Temesvárról jelentik: Mintegy másfél esztendővel ezelőtt történt, hogy Taranu Victor pénzügyi vezérinspektor egy este az aradi Erzsébet-mozgóban jegyellenőrzést tartott és akkor állítólagos jegymanipulációkat vett felfedezni. Megindult az eljárás a mozgó tulajdonosa ellen és

a pénzügyigazgatóság másfél millió birsággal sújtotta.

amely ítéletet a tulajdonos az aradi törvényszékhez megfellebbezte. Az aradi törvényszék elutasította a kincstárt a követelésével és az ítéletet megsemmisítette. A kincstár azonban megfellebbezte az ítéletet a temesvári tábla előtt, amely ma tárgyalta az ügyet.

A tulajdonos érdekeit dr. Miclea Sever ügyvéd képviselte, a kincstár részéről Serb Sándor pénzügyi főtanácsos jelent meg. A tárgyaláson hosszasán adták elő dr. Miclea és Serb tanácsos indokait. Miclea szerint semmi bizonyíték nem merült fel a tulajdonos ellen, Serb viszont beigazoltnak látta a jegycsalást. A tábla nem hozott ítéletet az ügyben, hanem a tárgyalás berekesztésével a döntés kihirdetését április 3-ra halasztotta el.

vetítette. Ez a híresztelés azonban tévedésen alapult, az öreg Wölfling Lipót minden összeköttetést megszakított a Habsburgokkal és hányttvetett esztendő után ma egy lipótvárosi kicsiny szatócsüzlet tulajdonosa és egy fiatal, csinos munkásleány boldog férje. Az a Lipót főherceg, aki Amerikában a nyakék üzletet közvetítette, Lipót Szalvátor főherceg fia.

Lipót Szalvátor főherceg feleségével és leányaival az összeomlás után Spanyolországba költözött, fiai, Rainer és Lipót hercegek azonban Bécsben maradtak és miután pénzügyi csakhamar elfogyott, Bécsben a filmeknek egyik moziból a másikba való hordozásával foglalkoztak. A két fiatal főherceg éveken át üzte e foglalkozást, míg végre három év előtt Lipót főherceg egy galíciai komlókereskedő társa lett. Rajner főherceg még ma is filmek hordozásával tartja fenn magát, Lipót főherceg azonban másfél év előtt, a mikor társa meghalt, Amerikába ment. Eleinte Hollywoodban statisztált, majd különböző alkalmi szerepeket rendezett. Néhány kellemetlen botrányt is okozott fellépésével, így emlékezetes afférje Széchenyi gróf magyar követtel.

Az aradi mozik mai műsora.

CENTRAL MOZGÓ. Ma, pénteken pontosan háromnegyed 5, 7 és egynegyed 10 órakor NOÉ BARKÁJA című grandiozus hangos filmcsoda Kertész Mihály bámulatos rendezésében Főszerepekben a szépséges Dolores Costello és George O'Brien. Pontos megjelenést kérünk.

SELECT MOZGÓ 5, 7 és 9 órakor premier az UFA filmgyár remeke az ÁLARCOS VENUSZ. Főszerepekben a filmiátszás nagyjai Arlette Marchal, Dita Parlo, Wladimir Gaidarow és Heinrich George.

ELITE MOZGÓ utoljára Brigitte Helm, Franz Lederer és Warwick Ward-dal a főszerepekben NINA PETROWNA SZOMORU SZERELME.

GRADISTE MOZGÓ 7 és 9 órakor új műsor Anny Ondrával a főszerepekben: ÉVA LÁNYAL.

HIREK.

Velcsov Géza dr. legyen Arad magyar alpolgármestere.

(Arad, március 27.) Az aradi városi tanács megalakulásának kérdése aktuálissá vált és az egyes pártok körében már behatóan foglalkoznak az ezzel kapcsolatos ügyekkel. S most már aktuálissá lett az is, hogy a választásokon részvett pártok egyetértően intézzék el a város ügyeit és együtt egyezzenek dolgozni a város fejlesztése érdekében. Elmúltak a választási harcok, mindkét párt megelégedését nyilvánította az elért eredmény felett, tehát misem akadályozza azokat, akik a városi tanácsba bejutottak, hogy összejönnek és megbeszéljék a napirenden levő problémákat. Elérkezett az ideje annak, hogy megbeszéljék a polgármestéri, az alpolgármestéri állás, valamint a permanens-bizottsági tagok betöltésének kérdését, mert az mind szerves összefüggésben áll azzal a munkával, amelyet a megalakuló tanácsnak végeznie kell Arad polgáraitak érdekében.

S ezzel kapcsolatosan örömmel vesszük tudomásul a nemzetparasztpárt egyik vezető egyéniségének, valamint a magyarság egyik vezetőjének, azaz a magyar alpolgármester kérdésében, már régebben elhangzott kijelentéseit. Mind a ketten kijelentették, hogy feltétlenül fontos az együttműködés kérdése és ezért meg fog történni az együttes tanácskozás, amelyen megbeszéljék az egyes kérdéseket. Remélhetőleg az értekezés alkalmával, amikor békés egyetértésben határoznak a tanács összes tagjai, a betöltendő tisztviselők kérdésében, sor kerül a magyar alpolgármester kérdésének megbeszélésére is. Az aradi városi tanácsba 14 választott tanácsos került be és ennek arányában a törvény értelmében két permanens-bizottsági tagság illeti még a magyarságot. Nem vehető tehát túlzó követelésnek, ha a magyarság igényt tart arra, hogy a két permanens-bizottsági tag egyike, alpolgármester lehessen. A magyar alpolgármester pedig csak egy férfi lehet: dr. Velcsov Géza helyettes interim-bizottsági elnök. Velcsov Géza dr. töltötte be másfél év óta ezt a fontos állást és meg kell állapítani, hogy működésével mindenki, pártállásra való tekintet nélkül, meg volt elégedve. Hónapokon át dolgozott Velcsov dr. önzetlenül az aradi magyarság érdekében és miután kellő tapasztalattal rendelkezik a közgazgatásban, elsősorban neki kell felajánlani ezt a tisztséget, amelyet teljes mértékben kiérdemelt. Mindezeket a kérdéseket azonban egyetértően kell rendezni. Számítani kell a politikát a torony alól, mert csak így lehet városi érdekeket képviselni.

— **Időprognózis.** Egyelőre azelas, viharos idő várható, helyenként hószállingózásokkal és kisebb esőzésekkel. Az időjárásban lassu javulás várható.

— **Aláírták a román-lengyel kladatási szerződést.** Bucarestből jelentik: Tegnap aláírták a Románia-Lengyelország közötti kladatási- és jogsegélyezési szerződést.

— **Romániát Titulescu képviseli a kisanant-konferencián.** Bucarestből jelentik: A kisanant államainak legközelebbi konferenciáján túlyvomaan a keleti jóvátételi kérdések szerepelnek. Romániát Titulescu képviseli azokban a kérdésekben, amelyekben Románia londoni követe az eredeti tárgyalásokon is képviselte Romániát.

— **Eckener dr. amerikai kitüntetésre.** New-Yorkból jelentik: Az amerikai földrajzi társaság átnyújtotta dr. Eckenernek a nagy aranyérmét, amelyet eddig negyvenkét év alatt tizenegyen kaptak meg, köztük Amundsen, Lindbergh és Byrd kapitány.

— **Numerus clausus az eperjesi rabbiképzőben.** Prágából jelentik: Az eperjesi rabbiképzőben Lau rabbi numerus clausust léptetett életbe és pedig megállapította, hogy csak cseh-szlovák állampolgárok léphetnek be a rabbiképző intézetbe.

Ne gyötörjék gyermekeinket csukamájolajjal! Adjunk helyette poralaku, esőköladéku **JEMALTOT**. — Egy doboz ára 77 Lei.

Allítólag több kontesztáció érkezett az aradi tanácsválasztás ellen.

Az aradi petiolókat április 5-én és 6-án tárgyalja a temesvári revíziós bizottság. — Aradváros vezetőségének átirata a revíziós bizottsághoz és az aradi törvényszékhez.

(Arad, március 27.) Az aradi városi tanács megalakulása körül eddig a legnagyobb bizonytalanság uralkodott. Még azt sem tudták az aradi hivatalos körök, vajjon van-e kontesztáció és ha van, kik adták azt be. Miután az a hír terjedt el Aradon, hogy nincs kontesztáció, az Aradi Közlöny temesvári tudósítója felkereste a kormányzóság mellett működő revíziós bizottságot és érdeklődött az aradi tanács ügyében.

A revíziós bizottság az aradi tanácsválasztás kérdésében azt a meglepő információt adta, hogy több kontesztáció érkezett a bizottsághoz, amely ki is tüzte a tárgyalások dátumait. Eszerint az aradi kontesztációkat, amelyeket hivatalból kell tárgyalni, április 5-én és 6-án tárgyalják le, míg a temesvári választás eloloni kontesztációkat április 4-ikén tárgyalják.

Az aradi tanácsválasztás tehát még nem emelkedett jogerőre.

A tanács megalakulása ügyében egyébként ma belügyminiszteri rendelet érkezett az aradi városházára. A rendelet közli, hogy, amennyiben nem kontesztáltak meg a tanácsválasztást, úgy az alakuló ülést április 7-én tartathatják meg. Miután hivatalosan semmiféle értesítés nem érkezett a tanács sorsát illetően a városházára, a város vezetősége ma két sürgős átiratot intézett ezügyben. Az egyiket a temesvári revíziós bizottsághoz, amelyeket felkért arra, közölje hivatalosan, nyújtottak-e be kontesztációt és ha igen, mikor tárgyalják, a másikat a törvényszékhez, amelyben kéri hivatalosan kihirdetni, kik lettek az aradi városi tanács tagjai.

A diktátor öccsének kinevezése — hadüzenet a lengyel sejmnek

Az új lengyel kormány nagyrészt a Barthel-kabinet tagjaiból kerül ki.

Varsóból jelentik: Jean Pilsudszky, a diktátor öccse, pénteken délelőtt állítja össze kabinetjét. A designált miniszterelnök a vilnai felbuzósági bíróság tagja, 55 éves s egyike a leghíresebb jogászoknak. Az ő megbízatása azonban határozott hadüzenet a sejmnek.

Varsóból jelentik: Pilsudszky János képviselő, designált miniszterelnök kijelentette egy újságíróknak, hogy az új kormánylista csak kevésbé különbözik a volt Barthel-kormánytól.

— **Iorga professzor Párisban.** Párisból jelentik: Iorga professzor Amerikából való visszatérése, ma este Párisba érkezett.

— **Halálozás.** Súlyos csapás érte Lüneberg Károlyt, a Rosenblüh H. és Társa cég volt tulajdonosát, felesége elhunytával. Lünebergné nyolc nap előtt súlyos természetű genyves vaksúlyuladásban betegedett meg. A beteg utasszölyt a Therapia szanatóriumba szállították, ahol azonnal a műtőasztalra került és annak dacára, hogy az operáció jól sikerült, a beteget nem lehetett már megmenteni az életnek. Az elhunyt férjén kívül Magda és Sándor nevű gyermekei, előkelő és kiterjedt rokonsága gyászolja. Temetése holnap, pénteken, f. hó 28-án délután 4 órakor lesz az izr. temető halottas házából.

Asztalnemű ajdonságok

Ruttkay & Botye cégnél

Arad, a megyeházzal szemben.

— **Egy közjegyzői kinevezés megsemmisítésének ügye a temesvári tábla előtt.** Temesvárról jelentik: Amidőn tavaly Iunian igazságügyminiszter több közjegyzői kinevezést megsemmisített, a rendelet Starlotu Mihály dr. zombolyai közjegyzőt is érintette. Starlotu azonban nem nyugodott bele kinevezésének megsemmisítésébe és a temesvári táblához, mint közgazgatási bírósághoz fordult védelemért. A tábla néhány nappal ezelőtt tárgyalta az ügyet és az ítéletkihirdetést mára halasztotta el. De ma sem történt ítélethozatal, amennyiben a táblai tanácsban véleményeltérés merült fel. Az elnök és egy szavazóbíró a megsemmisítés törvényességének kimondása mellett döntött, a másik szavazóbíró azonban ellene volt ennek az ítéletnek és a tanács úgy döntött, hogy két pótbíróval kiközösítte magát és mint ötös tanács, április 3-án mondja ki ítéletét. Érdekes, hogy legutóbb a semmlitőszék egy ítéletében megerősítette Iunian intézkedését, a temesvári tábla előtt azonban még mindig vita tárgyát képezi a kérdés.

— **A magyar külügyminiszter Párisba utazik.** Budapestről jelentik: Az Ancorából visszatérő Valkó dr. külügyminiszter csak pár napig marad Budapesten, azután Párisba utazik, ahol átveszi a magyar delegáció vezetését Bethlen miniszterelnöktől.

— **Rabindranath Tagore előadást tart Londonban.** Párisból jelentik: Rabindranath Tagore Marseille-ba érkezett. Néhány hetet Cap Martin-ban marad és azután Párisba és Londonba megy, ahol felolvasásokat fog tartani.

— **A Tuka-per tárgyalásának mai napja iratok felolvasásával telt el.** Pozsonyból jelentik: A Tuka-per mai felebbviteli tárgyalása kizárólag az iratok felolvasásával telt el, az iratok felolvasása előreláthatólag még napokig tart el.

— **Gyilkosság gyanúja miatt letartóztattak egy szlovenszékli párttitkárt.** Kassáról jelentik: A kassai ügyészség rendelkezése a mai napon letartóztatták Harmicz Milán volt keletiszlovenszékli agrárpárti titkárt, Ambrus szalántai esendőrőrmester meggyilkolásával kapcsolatban. Az ügyészség Harmicz letartóztatásával kapcsolatban a bővebb felvilágosítást megtagadta.

Gyermekkoszúk rend- Hegedűsnél, kivüli nagy választékban ARADON.

— **Sztrájkoló kémek.** Varsóból jelentik: Érdekes sztrájkokról adnak hírt a lapok. A lengyel keleti határ mentén inüködő kémek, akik Lengyelország javára Németországban szottak kémkedni, sztrájkba léptek, mert nem kapták meg fizetéseiket.

— **A magyar amatőr válogatott északafrikai turára megy.** Budapestről jelentik: Az amatőr válogatott csapat meghívást kapott északafrikai turnéra. Április 13-án Tunniszban, 20-án Orangeban, 21-én Bonneban játszik a legjobb magyar amatőr-együttes.

— **Marconi bemutatja készülékét Mussolininek.** Rómából jelentik: Marconi a sikeres kísérlet után, Genuából elindult Fiumicino felé, ahol megmutatja jachtja berendezését Mussolininek. Legközelebb nagyobb Földközi tengeri utra indul, ahol a nyílt tengeren ismét több kísérletet fog végezni.

— **Felállítják az asszonyi áldozatkészég szobrárt.** Bécsből jelentik: Osztrák és német egyesületek karöltve dolgoznak azon, hogy felállíthassák az asszonyi áldozatkészég emléksobrát. Az emlékművet Salzburg környékén, az osztrák és német határon fogják felállítani.

Köhögés, tüdőhurut

leghatásosabb elleneszerő a dr. Földes-féle Pentuscin szirup. — Készült dr. Földes-gyógyszerár, Arad.

— Elhalasztotta a bíróság Ágoston Zsigmond ügyének tárgyalását. Emlékeztet, hogy néhány hónappal ezelőtt a rendőrség letartóztatta Ágoston Zsigmond cégvezetőt, aki Burza Cornel feljelentése szerint megakart a nagykereskedőt zsarolni. Miután tettenérés történt, az ügyészség vádat emelt és Ágoston csak többheti vizsgálati fogság után került a főtárgyalásig szabadlábra. Zsarolási ügyében még a tavasszal megtartja az aradi törvényszék a főtárgyalást. Ma délelőttre egy másik ügyében volt kitérve tárgyalás a járásbírósnál, Ágoston Zsigmond ellen ugyanis ícesőzre adott be feljelentést testi sértés címén a radnai templom lépcsőjén történt inzultus miatt. Miután a mai tárgyaláson Ágoston tanul nem jelentek meg, a járásbírósnak a tárgyalást május negyedikére halasztotta el.

— Rádiónyomozás után félóra alatt elcsíptek egy lopott autót. Budapestről jelentik: Tegnap este ellopták Quillinger Győző autóját az Oktogon kávéház elől. A rendőrség rádió értesítette az összes őrszobákat és ennek az eredménye nem is maradt el, mert egy félóra múlva az egyik rendőrszem feltartóztatta a lopott autót, amely szédületes gyorsasággal éppen a magyar fővárost akarta elhagyni. A tolvajt Szabó János gyárimunkás személyében letartóztatták, aki azzal védekezett, hogy sürgős dolga volt Szombathelyen és azért lopta el az autót, de ha megjárta volna az útját, akkor visszaadta volna.

— Ahol kezét csókolnak a pincérnők. Berlinből jelentik: Berlin egyik legélénkebb és legkedveltebb üzleti uccájában kis vendéglő van, amely szemre meglehetősen egyszerű, alig tűnik fel a járókelőknek, pedig nagyon érdekes helyiség. Aki idegen oda belép, egészen különös látnivalónak a tanuja. A törzsvendégek ugyanis, amikor megrendelik a menüt, tiszteletteljesen kezét csókolnak a két kiszolgáló pincérnőnek. Ebbe a kis vendéglőbe orosz emigránsok járnak, csupa olyan „lecsuszott” ember, aki otthon régen vezető állásban volt s most mint soffőr, hordár, kapus vagy filmstatiszta keresi a kenyerét. Ebben a helyiségben hazájuk régi fényét találják meg: a vendéglő a két pincérnő, aki egyszermind az egész üzletet vezeti, az egyik hölgy grófnő, a másik hercegnő. Borravalót itt persze nem adnak, de az arisztokrata vendégek minden két hétben gyűjtést rendeznek és egy-egy levegőcske finom párisi filtszert ajándékoznak a két pincérnőnek.

— Gondolátmérő gépet talált fel egy amerikai professzor. A gépek lassan megfosztanak bennünket nemcsak az egyéniségünktől, de a titkainktól is. A különböző tehetségmérő, erővizsgáló és jellem-masínák után, most egy új gépet találtak fel, amely már a gondolatainkba is behatol: a gondolátmérő gépet. A különös szerkezet Edmund Jacobi new-yorki professzornak a találmánya. A professzor szerint az agy, gondolkodás közben, elektromos hullámokat sugároz ki magából. Ezek az elektromos hullámok közvetítik a gondolatokat. A kiváló professzor egy olyan gépet konstruált, amely nemcsak a gondolat gyorsaságát, de annak mennyiségét is leméri. Vagyis: meg tudja állapítani, hogy mennyiben tartalmasak a gondolataink. A gondolkodás ugyanis szerinte nem más, mint különböző izmoknak és idegeknek elektromos hullámok útján megnyilvánuló reakciója. Kiszámította még, hogy egy kis világykörte izmításához két millió ember gondolkodó agya szükséges. Igen ám, de honnét vegyen manapság két millió, gondolkodó agyvelőt?

— Újabb polgárháború készül Kinában. Londonból jelentik: Henderson az angol alsóházban kijelentette, hogy a kínai angol követ jelentése szerint a helyzet igen súlyos Kinában és az újabb polgárháború küszöbön áll.

A német kormány benyújtotta lemondását

A munkanélküliség kérdése buktatta meg a kormányt. — Hindenburg elnök elfogadta a lemondást és Müller-Franken kancellárt bizta meg az ügyek további vitelével.

Curtius dr. lesz Müller-Franken utóda.

Berlinből jelentik: A birodalmi kormány tagjai ma este hét órakor tanácskozást tartottak, amelyen rövid, de izgalmas vita után elhatározták, hogy a kormány beadja lemondását. A lemondás közvetlen oka az, hogy a munkanélküliség biztosítás kérdésében a szociáldemokraták elutasították a centrupárt kompromisszumos ajánlatát. A centrupárt viszont nem tehetett eleget a szociáldemokraták követeléseinek, mert ez esetben felborult volna a birodalmi költségvetés egyensúlya. A lemondás híre általános izgalmat okozott országsherte.

Berlinből jelentik: A német lapkiadók hírszerzési irodájának értesülése szerint a legutóbbi minisztertanácsban Müller kancellár felvetette a kérdést, hogy miután a szociáldemokraták nem fogadták el a kompromisszumos ajánlatot az adótörvényre vonatkozólag, végrehajtható-e az részlegesen, a munkanélküliség biztosításának kikapcsolásával. Erre Moldenhauer pénzügyminiszter kijelentette, hogy a néppárt csak az egész programot fogadja el és amennyiben az egész adójavaslatot, munkanélküliség biztosítását együtt, végre

nem hajtják, benyújtja lemondását. A kancellár ekkor megállapította, hogy nem tudnak megoldást létrehozni és ezért az egész kormánynak be kell nyújtania lemondását. Mielőtt a birodalmi elnököt felkereste volna a lemondás bejelentésére, Lössönenét fejezte ki a kormány tagjainak odandó munkásságukért.

Müller-Franken kancellár és kormánya ma este megjelent Hindenburg birodalmi elnöknel és átnyújtotta a maga és kormánya lemondását. A lemondást a kancellár azzal indokolta meg, hogy az egyes politikai pártok részéről bizalmatlanság nyilvánult meg a kormány pénzügyi politikájával szemben. Hindenburg elnök elfogadta a kormány lemondását és megbizta azzal, hogy az új kormány kinevezéséig vezesse az ügyeket. Egyben melegen emlékezett meg a kancellár és az egyes miniszterek odaadó munkásságáról és kijelentette, hogy a kormány tagjai hűségesen teljesítették kötelességüket. Politikai körök értesülése szerint a kormányalakításra Curtius külügyminiszter kap megbízatást.

— Vasuti bérletrendszer 50 kilométeren belüli távolságra. A CFR. cluji igazgatósága köréből nyert értesülések szerint a romániai vasutak igazgatósága elhatározta, hogy a vasutnál az 50 kilométeren belüli távolságokra is bérletrendszert fog bevezetni. A CFR. vezérigazgatósága ezt az új bérletrendszert már előbb tervbe vette, de az erre vonatkozó javaslatnak az előterjesztése csak a napokban történt meg konkrét formában. Az új bérletrendszert a 10—20—30—40 és 50 kilométeres kis távolságokra, tehát az ugynevezett helyi forgalomra fogják bevezetni, amelyen a vidék népe ösztönlik be a városokba. Ez a kis távolságokra szóló bérletrendszer természetesen, ha csekély mértékben is, de olcsóbbá teszi az utazást a vidék szegényebb néprétegeinek a számára, illetve bizonyos kedvezményben részesíti azt. Ebből a szempontból tehát csak helyeselni lehet a CFR. új bérlettervezését, amely, értesülésünk szerint, legközelebb, ez év április elsejével már életbe is lép.

— Magyaránny földrengés két olasz szigeten. Messinából jelentik: Tegnap viharos földrengés volt a Pipári szigetsorozat Filicudin és Alicudin szigetén. A két sziget 1600 lakosának minden vagyona elveszett, az összes házak összedőltek és a lakosság a sátrakban tanyázik. Halálos eset nincs, de annál több a sebesült. Egy torpedóromboló élelmiszert vitt a hajléktalanok részére.

— Jubiláló önkéntes tűzoltók. A „Schön-dorfi Önkéntes Tűzoltó Egyesület” 1930 június hó 9-én, plinkösd másodnapján tölti be fennállásának huszonötödik esztendejét. Ebből az alkalomból zászlószentelési ünnepséget és igen érdekesnek ígérkező tűzoltósági versenyt tartanak, ugyancsak ekkor osztják ki a szolgálati érdemeket, míg befejezésül táncmulatság lesz. Az előkészítő-bizottság most állítja össze az ünnepség részletes műsorát, s a meghívókat hamarosan szétküldik.

— Felmentettek egy izgatással vádolt aradi munkást. Az aradi törvényszék büntető tanácsa ma tárgyalta Durbek Béla aradi munkás ügyét, akit azzal vádolnak, hogy az aradi gyári munkások körében sztrájkra izgatott. A vádolt a mai tárgyaláson tagadta a terhére rótt cselekmények elkövetését és a bíróság bizonyítékok hiányában felmentette.

— Dr. Szedlák Ödön előadása az Iparos Kulturházban. Dr. Szedlák Ödön ismert aradi ideg-orvos tartott ma este előadást az Iparos Kulturházban. Az összegyűlt szépszámú közönség figyelmes érdeklődéssel hallgatta dr. Szedlák rendkívül érdekes előadását. Dr. Szedlák folytatta dr. Hersch Andor szülőnevelő előadásait és ez alkalommal érdekesen világított meg egyes gyermeknevelési problémákat. Különösképpen arra hívta fel a szülők figyelmét, hogy ne az „akaratára” igyekezzenek hatni a gyermeknek, hanem a „képződő erejének” helyes irányba való fejlesztésére fektessék a fősúlyt.

— Óceánátrepüléskészül az óriási német repülőgép. Friedrichshafenből jelentik: A Dornier repülőgépgyár óriási repülőgépe a DOX, amely 170 utas számára készült, júliusban amerikai utra indul. A gyár tulajdonosa Dornier, jelenleg Amerikában tartózkodik és az óceáni ut ügyében folytat tárgyalásokat.

— Az Aradi Nyugdíjas Egyesület hivatásos közleményel. Újból értesítjük az összes nyugdíjasokat, hogy március hó 30-án, vasárnap a következő sorrendben tartunk gyűléseket a város háza nagy tanácstermében. Délelőtt fél 10 órai kezdettel: a volt Acsev-nyugdíjasoknak, délelőtt 11 órától az utólag esküt tetteknek és azon volt MÁV-nyugdíjasoknak, kik okmányukat igazolásra a központi nyugdíjpénztárnak nyújtották be. Délután 4 órától 5 óráig a városi és megyei nyugdíjasoknak. Délután 5 órától a pénzügyigazgatóságnál fizetett nyugdíjasoknak. Kérjük a kategóriánként megjelölt időben pontos és teljes számban való megjelenésüket. Egyben értesítjük Predovai Péter Calan állomáson 34.645 lejt, Kelmár Stefán Gh. Popadebabesti (Óthalom) állomáson 7096 lejt, özv. Tarr Jánosné Radna állomáson 637 lejt vegyék fel. Az elnökség.

— Dr. Pescariu János, a megyei közkórház belgyógyászati osztályának új főorvosa, e hó 27-től rendeléseit naponta 11—1 és 4—8 órára tette át, Bul. General Dragalina (v. Apponyi-körut) 4. sz. alatt.

— Festmények okson Kerpelnél.

— Pataky Sándor képkiláltása vasárnap nyílik meg a Kulturpalotában.

— Közlöm kedves vendégeimmel, hogy Budapestre való utazásuk alkalmával megszokott lapjukat kávéházamban állandóan olvashatják. Ugyanott megtalálhatják vendégeim az összes megszokott külföldi újságokat is. Kovács-kávéház, Budapest, Andrassy-ut 48. (Oktogon sarkán.)

Kitépi az aranyfogakat a burzsuj

Mindenki ki akar szájából Szovjetországban. vándorolni. — Egy »kulak« megrendítő segélykiáltásai.

(Az Aradi Közlöny berlini tudóstól.) Alig néhány hete érkezett meg Oroszországból a német földművesek egy csoportja lerongyolódva, agyonéhezve a német határra. Kiszórt arcuk, lesóványodott gyermekeik minden propagandánál meggyőzőbben hirdették, mennyi szenvedésben és nyomorban volt részük a szovjetparadicsomban. De Németországba most is napnap után érkeznek az Oroszországban élő német földművesek panaszkodó levelei, amelyek egyszerű közvetlenségükben megrázó dokumentumai a mai fájdalmas időknek. A levelek persze kellő óvatossággal íródtak, az egyes személyek csak kezdőbetűkkel annak megjelölve, nehogy írójuk akár magát, akár a levelekben előforduló személyiségeket elárulja. A megrendítő levelek néhány kiszakított szemelvénye itt következik:

Február 2. Végünk van! El vagyunk veszve itt Oroszországban. A helyzet reménytelen. Egy falat kenyér, egy szál takaró nélkül kergetnek ki bennünket az uccára. A kinek eddig szavazati joga volt, elvesztette. Ezren ülnek a börtönben... S. maga is azt hiszi, hogy bebörtönzik, mert a tavaszi vetésével nem tud elkészülni. Mindenki, oroszok, örmények, kirgizok, tatárok, zsidók sóvárogva várják, hogy kivándorolhassanak, mindegy, akárhová, csak egy méterrel legyenek túl a határon.

Nincs három százaléka sem a lakosságnak, amely otthon akarna maradni.

A vörös katonaság nem egyszer rajtunk üt, az embert az asztal mellől kergetik el és egy perc haladékot sem adnak neki.

Akiknek nincs szavazati joga, azt hajléktalanná teszik, akár gazdag, akár szegény és napról-napra nő a szavazatuktól megfosztottak száma.

Január 30. Dörömbözzetek minden ajtón, hátha meglágyulnak a szívek és segítenek rajtunk, de ha ez még soká tart, akár csak egy vagy másfél hónapig, akkor elvesztünk.

Mindenki kétségbe van esve, segítség, segítség!

Tegnap jött a parancsolat, hogy a jómódu parasztosztályt, a „kulak“-okat meg kell semmisíteni. Sürgősen távirati uton jött a parancs. Most aztán munkában vannak, az embernek gondolkodni sincs ideje. Ami most végbe megy, az lábbal taposása minden ember jogának, érzésének.

Mentsetek meg bennünket.

Február 5. Ha azt, ami most is végbe megy, valaki három hét előtt mondotta volna, akkor azt felelem rá, hogy mindnyájan bele fogunk örülni. Ezt össze sem lehet hasonlítani a moszkvai terrorral, mert itt csak az elvetemültek zsarnoki szava diktál. Szavazati jogától mindenkit megfosztanak. Egy kopek nélkül, egy falat kenyér nélkül kergetik ki az embereket.

még a várandós asszonyokat is az uccára. A férfiakat 2—3—6 évre bebörtönzik a legcsékélyebb hibáért. Az aranyfogakat — persze nem kommunistákról van szó —

ugyszólván kitepi az ember szájából, akár van szavazati joga, akár nincs, úgy, hogy a vér is megindul a nyomában. Megértem ezt az operációt, ha orvos végezné.

de közönséges parasztiuk csinálják harapófogóval.

Aranygyűrűről szó sem lehet és a helyzet napról-napra szörnyűbb lesz. X-et még hozzá meg is kintózták. Újjait egészen összenyomították. Nem is tudom, hogy ezt a levelet kivihetem-e az állomásra. Zavaros az ucca, talán ki sem teszem a lábamat.

Moszkvából a munkásbrigád egy csoportja

érkezett meg. Pénteken beállt három fickó, mindent összeírnak azoknál, akiknek elvették a szavazati jogát, zsebkendőket, gyermekfelneműt, stb. Szombat este megint mindent összeírnak, de a szobába, ahol tartózkodtak, senkinek sem volt szabad bemenni. H. kénytelen volt levetkőzni és egy foltozott nadrágot kapott ő is, meg fia is. A fián csak az inget hagyták meg. V. asszony szintén kénytelen volt ruháját levetni. A szerencsétlen asszonynak mindenét elvették, úgy hogy portörökendővel takarta be fejét. Leányának, aki béna és a tolószéket el sem tudja hagyni, semmitsem hagytak. A kulak felfordulhat! — ez a jelszavuk.

Február 3. Bizonyára nem hiszitek el ezt, aminek tanúi vagyunk. A mi kis körünkben már 100 és 100 családot üttek el, orosz-

Elitelték a megszökött Wimmer Ferenc fogházőreit.

A rablőgyilkossággal vádolt Wimmer kalandos szökési kísérlet. A foglyonő, aki reszelőt adott a gyilkosnak. A két fogházőrt egy-egy havi, Trap Rózát négyhavi börtönre ítélte az aradi törvényszék.

(Arad, március 27.) Néhány héttel ezelőtt nagy feltűnést keltett az aradi ügyészség fogháza legveszedelmesebb lakójának, Wimmer Ferencnek a fogházból történt szökése. Wimmer különböző büntetéseknél elkövetése miatt került az aradi fogházba, büntetésének kitöltése után azonban nem helyezték szabadlábra, mert ellene a magyarországi rendőrhatalóságok kiadatási eljárást helyeztek folyamatba. Wimmer ugyanis *Timár János néven Magyarországon rablőgyilkosságot követett el és ezért ott tizenöt esztendei fegyházra ítélték*, később azonban sikerült neki a szegedi Csillagbörtönből megszöknie. Már hosszú ideje ült az aradi fogházban, amikor az a gyanu merült fel, hogy Wimmer Ferenc Kiss Bélával a cinkotai tömeggyilkos bádogosmesterrel azonos.

Wimmernek már egy ízben sikerült az aradi fogházból megszöknie két társával együtt és akkor csak néhány hét múlva tartóztatták le Szatmáron. A sikerült szökés után, amikor elfogták és visszahozták Aradra, különösen nagy gonddal vigyáztak rá. Külön célalán helyezték el és kezén-lábján mindig vaslánc volt. Wimmer azonban nem mondott le tervéről és minden módot megragadott, hogy szökését lehetővé tegye.

Több alkalommal öngyilkossági kísérletet követett el, felvágta ereit, mert azt remélte, hogy így kórházba kerül és onnan mégis könnyebben fog sikerülni a szökés.

Többszöri öngyilkossági kísérlete után az egyik földszinti cellában helyezték el, amelynek ablakai az udvarra néznek és külön örülött ablaka előtt. És egy szép napon mégis megszökött. Felhasználva azt a rövid időt, amikor az őrséget este leváltják, *felkészítette cellája ablakának rácsát és kiugrott az udvarra. A hihetetlenül erős ember előzőleg kezéről és lábáról valósággal letépte a vasláncokat és az udvaron keresztül szaladva, betörte a járásbírósg egyik udvarra néző ablakát* és így a folyosóra jutott. Először a kapu keresztül akart távozni, amikor azonban látta, hogy az be van zárva, beszaladt az egyik mellék helyiségbe és annak ablakán keresztül kijutott az uccára. Szökését hamar észrevették és azonnal üldözésére siettek. Az egyik börtönőr még látta a Maros-parton a menekülő Wimmerrel, de már elfogni őt nem sikerült. Hiába keresték az ország összes rendőrhatalóságai. Wimmerrel nem találták. *Csak néhány hét múlva érkezett Budapestről egy jelentés, hogy a veszedelmes szökevény Magyarországon elfogták.*

Wimmer szökése után az ügyészség vizsgálatot indított és ennek eredményeként letartóztatták *Tarhuna Pável és Costi Ion fogházőreket*, akiknek hanyagsága következtében sikerült Wimmernek megszöknie. Mindketten

kat és németeket. Most már csak a megsemmisülés van hátra. Ilyen szörnyű helyzetben még sohasem voltunk.

A börtönök annyira tele vannak, hogy a foglyok le sem tudnak feküdni, hanem csak állnak.

R. fiával, L. pedig három fiával együtt három évi fegyházat kapott, mert nem fizették be adójukat. Mivel azonban a börtönben már nem volt számukra hely, Szibériába száműzték őket.

Azok a parasztok, akiknek 1931-re mezőgazdasági traktorokat kellene kapniuk, már most fizetnek értük. Hogy hogyan csikarják ki belőlük a pénzt, nem tudom. Ezernyi traktort rendeltek meg külföldről, főleg Amerikából. Hogy mi lesz a fizetségekkel, arról sejtelmünk sincsen. A munkások nagy béreket kapnak, hogy ne zugolódjanak és a drágaság elviselhetetlenül nagy. A traktorokra senkinek ügyel és így hamarosan elkopnak, elhasználódnak. Tartalék alkatrészeket nem hoztak külföldről, vagy csak nagyon keveset és amiket itt készítenek vaimi keveset érnek.

heteken keresztül voltak vizsgálati fogságban, majd a főtárgyalásig szabadlábra helyezték őket. Ezzel egyidejűleg a fogház egyik lakója, *Trap Róza* ellen is megindult az eljárás, mert azzal vádolták, hogy *ő szerzett valahogyan egy reszelőt és ezzel segítette elő Wimmer szökését.*

Ma tartotta ebben az ügyben a főtárgyalást az aradi törvényszék büntetőtanácsa. A vádlottak tagadták, hogy bárminemű részük lett volna Wimmer szökésében és Tarhuna elmondotta, hogy amikor a felváltás lett volna, Costi késett és ezért ő otthagynya helyét, utána ment. Ezt az időt használta fel Wimmer a szökésre. *Trap Róza* szintén tagadta, hogy neki bárminemű része lett volna a szökésben és azt hangoztatta, hogy *fogolytársai hosszabb időt vallottak ellene terhelőben. Mandru főügyész* vádbeszédében a vádlottak megbüntetését kérte, majd *Athanasziade* védőbeszéde után a törvényszék mind a három vádlottat büntösnek mondotta ki és *Trap Rózát négy havi, Tarhunát és Costit pedig 1—1 havi fegyházra ítélte el*, amit a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett. Mind a három elitelt az ítéletet megfellebbezte.

Leszállították a gyilkos temesvári őrmester büntetését.

Visa György öt évi fegyházbüntetését egy évi és 11 hónapi börtönre enyhítette a Tábla.

Temesvárról jelentik: Még 1928. november 17-én este történt, hogy *Visa György* nyugalmazott temesvári törzsőrmester Temesvár egyik belvárosi uccájában szerelemföltésből le akarta löni feleségét, aki féltelmében *Pichl Sámuel* 68 esztendőes őrmesterhez menekült be. A golyó nem találta az asszonyt, ellenben hátra sebezte az öreg órát. A temesvári törvényszék annak idején gyilkosság miatt büntösnek mondotta ki *Visát és öt évi fegyházra ítélte.*

Felebbezés kapcsán a tábla a bizonyítékok kiegészítése után ma mondott másodfokon ítéletet az ügyben. Enyhítő körülménynek vette be *Visa* védekezését, hogy epilepsziás és a kérdéses időben is rohamai voltak

s a törvényszék ítéletét egy évi és tizenegy hónapi börtönre szállította le.

amelyből egy év és három hónapot vizsgálati fogság címén kitöltöttnek vett. *Visa* még így sem nyugodott bele az ítéletbe és semmitőszéki felebbezést jelentett be.

Csak rövid ideig vásárolhat minden ellogadható árban **„RECORD“** divatnagyruházban Str. Eminescu (Deák F.-a. 15.) Kivonat utólagosan árjegyzékünkben.

39 lej ing és ruhazsír	50 lej selyemhasnyalva hibátlan	145 lej Bemberg-selyem	395 lej Öreg Mezzföldszőv. 180 sz.
39 lej fehérnemű batizst	75 lej I. ágynemű damaszt	295 lej kávésgarnitúra 6 szalv.	450 lej Tweed női kabátka 140 sz.
42 lej törülköző	85 lej alsólepedő 160 cm.	205 lej Öreg de china	995 lej Mezzföldszőv. 180 sz. 995 lej valódi angol divatszövet 152 cm.

Menyasszonyi kolengék, női és férfi szövetajdonságok, belsőség nagyrakúra! Vasongyári lerakat!

Letartóztatták egy osztrák város egész vezetését.

Börtönben ül a Bécs melletti Schwechat polgármestere, alpolgármestere és a város egész képviselőtestülete. — A szociáldemokrata tanácsotagok elkobozták a város pénztárát. (Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) A kicsiny Schwechat lakossága már napok óta óriási izgalommal tárgyalja a városka egész képviselőtestületének letartóztatását. Néhány nap előtt 40 detektív és csendőr jelent meg meglepetésszerűen Schwechatban. A csendőrök a városházára mentek, ahol letartóztatták Viktor Tietzbacher alpolgármestert és az összes jelenvolt városi tanácsnokokat. Weinhofer polgármestert viszont rendőri felügyelet alá helyezték, amíg az alsóausztriai tartománygyűlés nem függeszti fel mentelmi jogát. Weinhofer polgármester ugyanis tagja az alsóausztriai tartománygyűlésnek és mint ilyen immunitást élvez. Valószínű, hogy a mentelmi jog felfüggesztése néhány napon belül bekövetkezik és ekkor Weinhofer polgármester is tönkrobb kerül.

zető tagjai, már évek óta elsikkasztották a város pénztárát és az elsikkasztott összegeket részben saját céljakra használták fel, részben a szociáldemokrata párt céljára fordították.

A polgármester és az alpolgármester 160.000 schillingért a város pénzén palotát építettek a helyi szociáldemokrata szervezet számára. Ezenkívül megvásárolták az egyetlen helyi nyomdát és azt is a szociáldemokrata szervezetnek ajándékozták. Már évek óta összes háztartási és luxus-szükségleteiket városi pénzből fedezték. A most megtartott revízió alkalmával többszáz ezer schilling értékű ilyen árucikket találtak pénz helyett a városi pénztárban. A lakosság körében elképesztő dolgokat mesélnek a szociáldemokrata többségű városi tanács garázdálkodásairól. A polgári képviselőtestületi tagok tehetetlenek voltak a szociáldemokrata többséggel szemben és ha a polgármestertől és az alpolgármestertől elszámolásokat kértek, úgy ezek diktatori allűröket vetettek fel és az elszámolást megtagadták.

A szenzációs letartóztatásokat heteken át tartó nyomozás előzte meg. Ennek során megállapítást nyert, hogy a város vezetősége, a polgármester és az alpolgármester, valamint a tanácsnokok,

valamennyien a szociáldemokrata párt ve-

Müller Edét és vádlott társait elbocsátották a CFR. kötelekéből.

A temesvári vasutigazgatóság fegyelmi tanácsa ma hozta meg döntését (Arad, március 27.) Részletesen beszámolt az Aradi Közlöny arról, hogy Popescu tanácselnök április 9-ére tűzte ki az annak idején nagy port felvert sokmillióes vasuti panama ügyében a tárgyalást és Müller Edé társaival együtt nemsokára a vádlottak padjára kerül. A főtárgyalás valószínűleg napokig el fog tartani, tekintettel arra, hogy a beidézett negyvenhét tanun kívül még több szakértőt is kihallgat a büntetőtanács.

panama gyanúsítottjai, Müller Edé számos társai főnök, Cusman Nicolai subinspector, Fofiu Coriolan pénztáros, Balog Sándor, Csizsár Antal, Csányi János és Kercsók József vasuti tisztviselők ellen. A fegyelmi eljárást a temesvári vasutigazgatóság mellett működő fegyelmi bíróság folytatta le. Most hozták meg ebben az ügyben a határozatot, amely szerint mind a hét tisztviselőt a szolgálatban eszrevett jogok és a nyugdíjigényjogosultság elvesztése mellett kizárták a vasut kötelekéből.

A büntügyi eljárással kapcsolatban a vasutigazgatóság fegyelmi eljárást indított a vasuti

Vaiszlovichot felmentették az emberölési kísérlet vádjától.

Incidens a Park-szállóban a tulajdonos és egy kapitány között.

Nagyváradról jelentik: A néhai Park-szálló gazdájának, az örökifjú Vaiszlovich Emilnek tegnap megint dolga volt a hatósággal. Ez alkalommal azonban jó vége volt az ügynek. A Tábla előtt állt Vaiszlovich, mint vádlott és a magas bíról fórum pontot tett egy hét éve húzódo bímpor végére.

Emberölés kísérletével vádolták Vaiszlovich Emilt. 1923 nyarán valami nézeteltérésekből kifolyólag majdnem tettesességre került a sor a szálloda egyik portása és az átutazóban levő Petrescu kapitány között. A lármára előjött Vaiszlovich és amint a kapitány kardot rántott, a Park-szálló gazdája bóssal akarta megvédeni alkalmazottját.

A törvényszék annak idején leszállította a vád minőségét közcsendháborításra és a cselekményt elévültnek jelentette ki. Vaiszlovich, a vádlott azonban nem fogadta ezt el:

— Nem kell nekem sem amnesztia, sem elévülési szabadság — mondotta — én nem vagyok káinós! Felelbezek!

Igy is történt — és a Tábla Hász-Ciurea-Radu-tanácsa tegnap tárgyalta a felelbezezést. Soós István dr. — Vaiszlovich Emil védője — a védőbeszédében hangoztatta, hogy semmiféle bizonyíték sem merült fel Vaiszlovich Emil bűnrösségére nézve. Ezt már a törvényszék is kimondta implicité akkor, amikor a minősítést leszállította. Kérte Soós dr. a Táblát, hogy feltüntető ítéletet hozzon.

A Tábla rövid tanácskozás után megsemmisítette ítéletét és kimondta, hogy semmiféle

bűncselekmény nem torog lenn és Vaiszlovichot felmentette.

A vád és a védelem egyaránt megnyorogott a Tábla döntésében.

Közgazdaság.

— Helyi valutaárak. Valuták: Budapest Lej 29.60, Bécs 23.90, Berlin 40.25, Zürich 32.60, Páris 6.60, Prága 5.00, New-York 168, Milánó 8.90, London 817, Belgrád 2.98. — Devizák: Budapest Lej 29.50, Bécs 23.74, Berlin 40.15, Zürich 32.61, Páris 6.63, Prága 5.00, New-York 168.25, Milánó 8.84, London 817.30, Belgrád 2.98.

— Megszakadtak a román-német gazdasági tárgyalások. Bucuresztől jelentik: A román-német kereskedelmi tárgyalások félbeszakadtak. Amíg a német gabonabeviteli vámtervis végleges megállapítást nem nyer, addig a tárgyalások nem is folytatódhatnak. Mihelyt a gabonaimport új törvényeknek feltételeit hivatalosan közzéteszik, a tárgyalások újból megindulnak.

— Az angol kamatláb változatlan maradt. Londonból jelentik: Az angol bank mai ülésén változatlanul fenntartotta a negyedélcélcamatlábos bankkamatlábát.

— Orosz bor érkezett Fiuméba. A szovjet a nemzetközi borspiac nyugalmát is igyekszik megzavarni, ezért nagyobb mennyiségű bort exportál. A legutóbbi hetekben mintegy 30.000 hektoliter bort indítottak utnak különböző kikötőkből a legfőbb európai piacokra és e küldemények közül 3000 hektoliter Fiuméba már meg is érkezett. Triest és Hamburg felé is nagyobb mennyiségeket irányítottak. Itt említtjük meg, hogy a párisi nemzetközi borhivatal legutóbbi közlése szerint a világ bortermeése 1929-ben 162 millió hektoliter volt. Franciaország

Fizessen elő

a legnagyobb magyar lapra, az

UJSÁG-ra

leggyorsabb hirszolgalat,
a legjobb munkatarsak:

*Kóbor Tamás, Mitrói Sándor,
Lynkeusz, Szomoró Emil,
Pünkösti Andor, Elek Artur és a magyar irodalom
legjobb erői írják a lap minden sorát.*

Előfizetési ára:

Egy óra . . . 200 lej
1/2 évre . . . 500 lej

Előfizetéseket felvesz:
PALLAS HIRLAPIRODA, Cluj.

40, Olaszország 35, Spanyolország 28, Portugália 9, Magyarország és Görögország 7-2, Dél-Amerika 12, Németország pedig 1.1 millió hektoliter termelt. 1928-ban 131, 1927-ben pedig 161 millió hektoliter volt a világ bortermeése.

— Jakob Michael, a „berlini Bosoi“ Svájcba költözik. Berlinből jelentik: Jakob Michael, a dicszadag fiatal berlini bankár, akit gyors inflációs karrierje miatt általában „berlini Bosoi“ szoktak nevezni, avval a tervvel foglalkozik, hogy vállalatának központi irodáját Berlinből valamelyik svájci városba helyezze. Elhatározásának az az oka, hogy Németországban a finansziális tranzakciók igen magas adózás alá esnek. Michael evvel a német iparvállalatok példáját követi. Ezek is sonra külföldre helyezik székhelyeiket. Így legutóbb a hatalmas I. O. Farbenindustrie is holding-társaságot létesített Svájcban. Jakob Michael pozíciója az utolsó esztendőben kissé megrendült. Nagy érdeklőségeitől különböző záloglevélbankoknál kénytelen volt megválni, mivel sajátos üzleti metodusai révén állandóan konfliktusokba keveredett a felügyeleti hatóságokkal. Ipari érdeklőségeit is, amelyek főként kémiai gyárakra terjedtek ki, már régen likvidálta. Ma Michael koncepcije mindenekelőtt különböző biztosító intézetekre és egy csomó bérházra szorítkozik. Az utolsó hónapokban azonban több házatól is megvált. Valószínű, hogy a Svájcba való költözéssel egyidejűleg Michael új tranzakciókat fog lebonyolítani és nincsen kizárva, hogy több külföldi iparvállalatnál is érdeklőséget fog vállalni.

